

УДК 535.6:721+747+75

О. Д. Пилипчук

*старший викладач кафедри рисунка та живопису**Київського національного університету будівництва та архітектури*

ПРОБЛЕМА АСОЦІАТИВНОСТІ КОЛЬОРУ В ІНТЕР'ЄРІ, ХУДОЖНЬО-ДЕКОРАТИВНОГО ОЗДОБЛЕННЯ ТА МЕТОДИ ЗАСВОЄННЯ ПРАКТИЧНИХ ПРИЙОМІВ

Анотація: в статті піднято питання про актуальність проблеми асоціативності кольору в сучасному мистецтві і проектуванні інтер'єру, та його взаємодія з художньою формою в візуально-просторовому середовищі. Зроблений аналіз практичних завдань які допомагають в вирішенні цього питання. Як приклади, приведені студентські художні роботи, виконані під керівництвом автора статті.

Ключові слова: асоціативність кольору, інтер'єрний простір, образ, художня форма, мистецтво і дизайн.

Зв'язок роботи з науковими програмами. Розробка відповідає загальному профілю наукових досліджень кафедри рисунку і живопису КНУБА за темою «Колір і художня форма», «Асоціативність кольору» у навчальній програмі курсу «Колористика» та програмі підготовки фахівців за спеціальностями «Образотворче мистецтво», «Архітектура».

Постановка проблеми. Весь простір, що оточує людину, має який-небудь колір. Колір впливає на функціональні процеси людини і на його психологічний стан. Знаючи особливості кожного кольору, можна сформувати певний образ, певні емоції, асоціації. В теперішній час існує проблема в уніфікації колірної оформлення соціального середовища. Вважається, що втрачено першочерговий сенс кольорів, який був закладений раніше. На сприйняття тих чи інших барв або відтінку, значним чином вплинули мода, традиції, а також інтенсивні рекламні та соціальні технології. Образ, настрої, відчуття які виникають від першочергового сприйняття, є основою для творчого задуму в архітектурі та мистецтві, дизайні. та при оформленні продукції промислового виробництва. В живописних художніх композиціях емоційне сприйняття кольору, ускладнюється змістом твору, при цьому колір може набути зовсім інше значення, ніж свій першочерговий психологічний вплив [4].

Виклад основного матеріалу. *Асоціативність* (від латинського «association» – з'єднання) [3]. У психології розрізняють асоціацію по складності (у просторі та часі), подібністю, контрастом. *Кольорові асоціації* – діяльність органу зору, яка збуджує інші органи відчуттів: дотик, слух, нюх. Кольорові асоціації можуть також викликати спогади і пов'язані з ними емоції, образи, психологічні стани. Для художників, архітекторів, дизайнерів-декораторів, в неповторний цікавий художній образ, враховуючи зв'язок форми і кольору.

Розвинути відчуття асоціативності кольору допоможуть практичні вправи які дозволяють максимально підготувати до вирішення складних професійних завдань. Акцент в них робиться на розвиток творчої уяви, асоціативного процесі роботи найбільш актуальним є питання здатність створити сприйняття, образного мислення та трансформації образу, об'єкту або його елементу. Вправи направлені на розвиток просторової орієнтації на площині і об'ємі.

Для розуміння психологічного значення кольору та його формоутворюючих можливостей пропонується зробити «Абстрактно-асоціативний автопортрет». Виконуючи це завдання слід зазначити, що головний аспект в композиційно-смысловому сенсі полягає в зображенні асоціативного автопортрету за допомогою психофізіологічних реакцій, таких як: кольорові, лінійно-геометричні, психологічні (символіка, естетична характеристика кольору), формотворні. Слід враховувати, що можливий відхід від фігуративного зображення, потребує комплексного осмислення визначеної задачі, тобто треба заздалегідь сформулювати ідею і сенс майбутньої роботи: асоціативно зіставити себе з тим, чи іншим кольором, формою і можливо предметом, визначити колорит усієї композиції, передати психологічний аспект всієї композиції (розкрити власний світ, сприйняття змісту), проявити фантазію і творчо підійти до вирішення цієї складної задачі (мал. №1-4. Студентські роботи, вик. О. Пилипчук. Папір, змішана техніка).

Можливість засвоїти асоціації які викликають кольори, та відчути їх емоційний вплив допоможе завдання «Асоціативна композиція». Виконуючи абстрактну композицію із кольорових плям на емоційні асоціації: позитивні (веселі, приємні, бадьорі, міфічні...); негативні (сумні, в'ялі, нудні, трагічні, сентиментальні...); нейтральні (спокійні, байдужі, врівноважені...), потрібно врахувати, що форма предмета і плями, що несе даний колір, являються одним із найважливіших факторів, які впливають на емоційне переживання. Враження, яке викликає колір, тісно пов'язане з предметною структурою, тому залежить від усіх її якостей. Отже, розмір і форма, ритм і напрям кожної, вами використаної фактури, повинна відповідати ідеї й задуму усієї композиції (мал. № 5-10. Студентські роботи, вик. О. Пилипчук. Папір, змішана техніка).

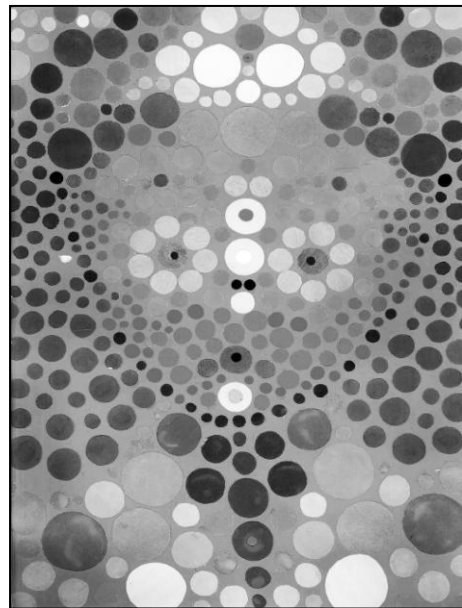
Мал. №1. Асоціативний автопортрет. (Студентська робота. Папір, змішана техніка). Яскраві теплі кольори, розкривають динамічний характер автора, а плавний ритм ліній говорить про м'якість характеру.

Мал. №2. Асоціативний автопортрет. (Студентська робота. Папір, змішана техніка). Робота вибудована в контрастних, додаткових, дуже насичених кольорах які підкреслюють авангардне творче мислення автора, його молодість і бурхливість натури.

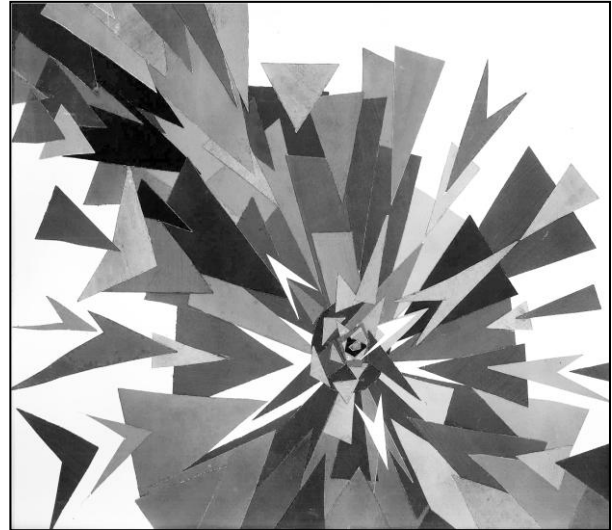
Мал. №3. Асоціативний автопортрет. Студентська робота. Папір, змішана техніка). Автор роботи відчув у собі образ лісної діви, німфи. За допомогою складної, зелено-синьої гами, досягається відчуття загадковості та казковості.

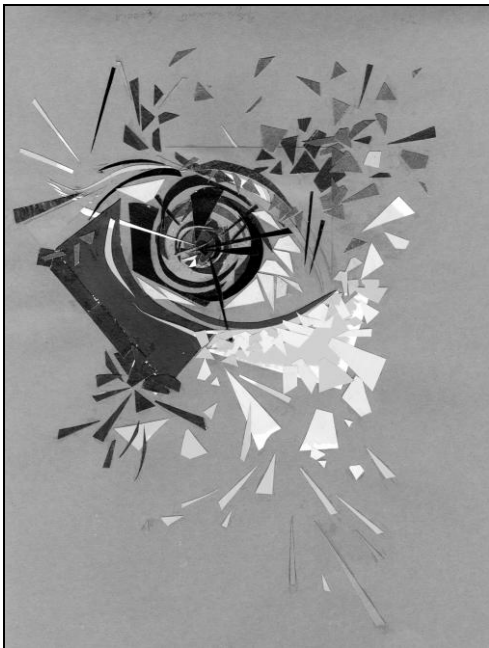
Мал. №4. Асоціативний автопортрет. Студентська робота. Папір, змішана техніка). Відчуття сонячності, літа, радості. За допомогою світло-жовтих, яскраво-оранжевих, свіжих зелених кольорів та повторюваного ритму однаково круглих форм, складається веселий, дуже оптимістичний образ.

Мал. №5. Асоціативна композиція. (Студентська робота. Папір, змішана техніка). Відчуття напруги, переляку. Відтінки синьо-зеленого, ультрамарину, лілово-сірого, в контрасті з оранжево-жовтими кольорами. Нахилені, спотворені, розбиті площинні.

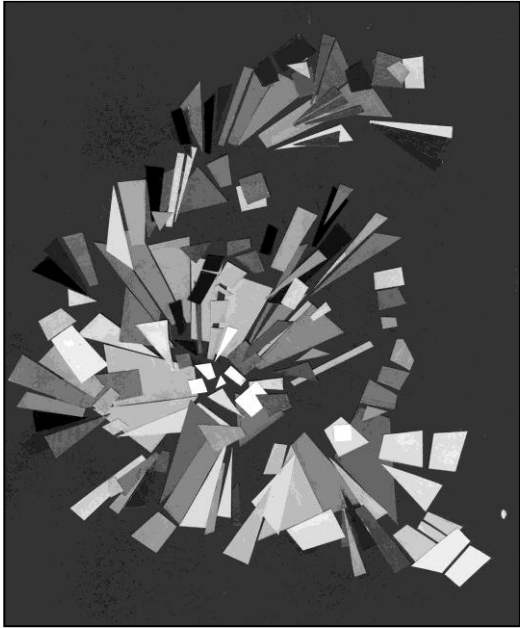
Мал. №7. Асоціативна композиція. (Студентська робота. Папір, змішана техніка). Любов і задоволення. Єдність при різноманітності. Синя гама і червоно-фіолетова в поєднанні з білим.

Мал. №6. Асоціативна композиція. (Студентська робота. Папір, змішана техніка). Динамічна дія. Використовується сміливий та ритмічний ряд, поставлений під кутом. Рух, викликаний динамічними лініями, різкою зміною форм. Яскраві тони, "прості", "сильні", додаткові кольори.

Мал. №8. Асоціативна композиція. (Студентська робота. Папір, змішана техніка). Позитивний веселий настрій. Відчуття театральної вистави. Світлі, яскраві теплі кольори і тони в контрасті з "важкими" та темними. Гладкі, плавні форми і візерунки.

Мал. №9. Асоціативна композиція. (Студентська робота. Папір, змішана техніка). Відчуття свята, позитивність емоцій. Орієнтація вгору. Кольори стримані, складні, холодні. Відтінки, синьо-зеленого, фіолетового, в контрасті з світлими теплими тонами, білим.

Мал. №10. Асоціативна композиція. (Студентська робота. Папір, змішана техніка). Тиша, споглядання, емоційна розрядка. Відчуття ізольованості усамітнення, відчуженості і спокою. Відсутність відволікаючих різких контрастів. Спокійна нейтральна гама, складні колірні поєднання з використанням золотисто-коричневих, сіро-зелених сполучень.

Висновки. Кольоровий художній образ в свідомості кожного митця формується по-різному, як відображення його індивідуальності і творчого потенціалу, як власне творчий почерк в межах загального методу. Розвиток художніх здібностей та розуміння асоціативності кольору, пов'язаного з предметом та середовищем, має ефективний вплив на майбутніх професійних архітекторів, дизайнерів, художників. В своїх художніх роботах потрібно враховувати психофізичний вплив кольору на людину, вміло користуватися основними законами поєднання кольорів в композиції просторового середовища, картинної площини і т.д., знати художні естетичні значення відтінків і співвідношень. Все це в цілому допомагає створити гармонічні умови для середовища проживання людини та, в деякому сенсі перетворити оточуючий простір — що є основною функцією будь-якого виду мистецтва.

Можна зробити висновок, що проблема асоціативності кольору в інтер'єрі та художньо-декоративному оздобленні — актуальна завжди і кожен раз розкриває багатство фантазії та творче мислення людини-митця.

Література

1. Алексеев С.С., Теплов Б.М., Шеварев П.А. Цветоведение для архитекторов. – М.: Из-во ГОНТИ, 1938, 158 с.
2. Степанов Н.Н. Цвет в интерьере. – К.: Вища школа, 1985. – 184 с.
3. Советский энциклопедический словарь. М.: Советская инциклопедия, 1985. – 1600 с.
4. Миронова Л. Н. Цвет в изобразительном искусстве. – Минск, Беларусь, 2002 – 150 с.
5. Фрилинг Г., Ауэр К. Человек – цвет – пространство – М.: Стройиздат. 1973 – 141 с.
6. Ефимов А.В. «Формообразующее действие полихромии в архитектуре». – М.: Стройиздат, 1984 – 168 с.

Аннотация

В статье поднят вопрос об актуальности проблемы ассоциативности цвета в современном искусстве и проектировании интерьера, и его взаимодействие с художественной формой в визуально-пространственной среде. Сделан анализ практических задач которые помогают в решении этого вопроса. В качестве примеров, приведены студенческие художественные работы, выполненные под руководством автора статьи.

Ключовые слова: асоціативность цвета, интерьерное пространство, образ, художественная форма, искусство и дизайн.

Abstract

The article raised the question of the relevance of the problem of associativity color in contemporary art and design of the interior, and its interaction with the art form in the visual-spatial environment. The analysis of the practical problems which help in resolving this issue. Examples are given student artwork, supervised by the author.

Keywords: asotsiativnost color, interior space, image, art form, art and design.